
Caput IV.

De Juribus Abbatum quoad spiritualia in foro externo.

§. I.

Abbati jurisdictionem internam in suos competere nullus ambigo quin sciat, quare de ea re, ut in longius, quam par est, dissertationem hanc meam protraham, disserere non vacat, nec otium est. De jurisdictione vero circa externum religiosorum statum in praesenti capite prolixiora adscribere haud inutile fore arbitror:

Jurisdictio Abbati per electionem confirmatione munitam confertur ita, ut vi illius spirituale in omnes, quibus praest, regimen exercere, et ferre sententiam etiam in invitos possit: unde mirum non est, quod Abbas in S. S. Can. *Gladius* adpellitetur. Haec ad varios sese actus extendit; ejusmodi sunt; corrigere, inquirere in subditorum mores, punire contumaces, rebelles accersere, illorum nefandam compescere audaciam, votorum, si

in societatis praejudicium vergant, vincula dissolvere, quae omnia ex jure paternitatis, pastorisque Capituli pullulant.

Unde facile colligere est, quam in periculo versentur statu Superiores illi, qui haec vident, et non exequantur, qui partium studio abrepti quosdam coercent, aliorum errores dissimulant, et sic subditorum delictis proprium caput substernunt, et hinc non abs ratione ait conc. Trid. sess. 6. c. 1. de reform. *Ecclesiarum regimen esse onus angelicis humeris formidandum, dum, quo plus honoramur, plus periclitamur.* Conf. caa. 2. 2. q. 33. art. 2. §. in respons. ad 4.

§. II.

Quum jurisdictioni, et juri praecipendi correlata sit teste Cl. de Mart. Jur. Nat. c. 2. §. 35. parendi obligatio, nexus materiae jam exigit, ut quid obedientia, et quanta Abbatis in suos vi hujus sit potestas? paucis praestolemur. Obedientia, cujus dotes praecipuas explicat S. Bened. c. 5. S. Reg. quasi ab obe-

diendo nomen habet, et est virtus moralis promptam redens voluntatem hominis ad implendum id, quod Superior jubet, de hac belle disserit S. Greg. lib. ult. mor. c. 12, ubi ait: Obedientia victimis jure, meritoque praeponitur, quia per victimas aliena caro, per obedientiam vero voluntas propria mactatur.

Quod religiosis perfecta Abbati obediendi obligatio incumbat, quivis me etiam tacente intelligit; quippe cum certum sit, quod id non modo jus divinum positivum, sed et naturale, quod suum cuicumque dari oportere mandat, suadecat. Accedit, quod monachus voto, quod Psaltes regius psl. 75. et Ecc. 5. DEO reddi jubet, obedientiae, vi cujus se ad omnia essentialia sui status, immo et ad alia sine quibus intentio fundatoris frustratur, obstrictus sit.

Admonendi interim sunt subditi, ait S. Greg. ap. Grat. caa. 2. q. 7. c. 57. ne plus, quam expedit sint subjecti, ne cum student plus, quam necesse est, hominibus subjici, compellantur vitia eorum venerari.

Caeterum audacter assero, Abbatem non habere jus subditos ad id, quod supra regulam est, obligandi; nam c. *gesta* d. 74. dicitur: *Justum non est, ut aliquis crescat invitus*, super quae verba glossa ibidem ait: *Monachis, et Canonicis districtior vitā imponi non potest.*

§. III.

Caeterum regulas, ex quibus obligationis mensura metiri possit, texere prorsus difficile est, sunt, qui eam a praecipientis intentione juxta l. 1. ff. de const. quae dicit: *quod Principi placet, legis habet vigorem*, repetunt; at, quum de praecipientis voluntate clare semper non constet consequens est, exinde obligationis mensuram derivari haud posse. Alii eam a gravitate, vel parvitate ducunt, sed perperam, cum idem saepe objectum mutabile, et jam grave, jam leve secundum quantitatem moralitatis efficiat peccatum.

Quidam demum obligationis mensuram ex eo repetunt, si verba praecipientis modo

praeceptivo, et ut dicunt verbis imperativis proferantur; verum, si penitius perscrutetur, nec haec opinio praeplacet; num quid enim S. Aug. in princ. Reg. ad Fratres ait: Haec itaque, sunt, quae praecipimus, ut observetis in monasterio constituti? et tamen nullo gravi praecepto dicta gravatur regula: Numquid non Christus etiam saepius praecipue Luc. 5. hujusmodi usus est verbis, quin graviter obligare vellet: idem esto iudicium de cap. 10. caa. 2. q. s. Hinc ultro sequitur obligationis mensuram non aliunde deduci posse, quam ab eo, si adsit 1. gravitas verborum conjuncta cum gravitas materiae, et tunc sub mortali obligat: quod si 2. utrumque desit, ad veniale ligat. Si 3. verba praecipientis sint onerosa, et energetica transgressio erit lethalis.